

Niepokorne olbrzymy

Po ponad 20 latach szperania po licznych archiwach i wertowania setek stron dokumentów ukazała się książka podsumowująca ważną część wiedzy (często zupełnie nowej) dotyczącej akcji ratowania ostatnich żubrów.

WOJCIECH SOBOCIŃSKI

Rogate dusze.

Historia ratowania żubrów w stulecie utworzenia Międzynarodowego Towarzystwa Ochrony Żubra

WYDAWCA: STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW ŻUBRÓW
WARSZAWA 2023

W SIERPNIU 2023 R. MINĘŁO STO LAT OD UTWORZENIA W BERLINIE MIĘDZYNARODOWEGO TOWARZYSTWA OCHRONY ŻUBRA (MTOŻ), KTÓREGO IDEA STAŁO SIĘ NIEDOPUSZCZENIE DO WYMARCIA NAJWIĘKSZEGO EUROPEJSKIEGO SSAKA LĄDOWEGO. W jubileuszową rocznicę podjęcia międzynarodowej akcji ratowania żubrów ukazała się książka pt. „Rogate dusze”. Jej autor Wojciech Sobociński to przyrodnik i leśnik, który od wielu lat opisuje życie ptaków i ssaków w Puszczy Białowieskiej, jest także poszukiwaczem wszelkich archiwaliów o faunie Puszczy oraz znakomitym popularyzatorem wiedzy przyrodniczej. W jego pisarskim dorobku znajdują się m.in. takie pozycje, jak „Kraina Żubra”, „Żubry z Kamiennego Bagna” oraz wydana nakładem Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych „Czy żubry ziewają?”.

„Rogate dusze” są wynikiem tytanicznej pacy. Po ponad 20 latach wertowania archiwów i zaczytywania setek stron dokumentów autor napisał merytoryczne podsumowanie ważnej dla wszystkich miłośników żubrów wiedzy. Wiele z przytoczonych w książce faktów to zupełnie nowe odkrycia, ale jest też potwierdzenie znanych szerszej opinii zdarzeń, których kontekst dotyczy akcji niedopuszczenia do wyginiecia tego gatunku. Znalazły się w niej wątki polskie, niemieckie i rosyjskie (a później radzieckie), jest też sporo informacji na temat kulis sporów merytorycznych czy osobistych niechęci niektórych bohaterów. Autor wspomina też o zaskakującej roli faszystów i komunistów, którym, jak twierdzi, „żubry były najwyraźniej mniej obojętne niż ludzie”. Przede wszystkim jednak książka opisuje społeczność o bardzo trudnej, wspólnej historii dzielącej dwa narody, która połączona jednym celem potrafiła wznieść się ponad nią i uratowała od całkowitej zagłady największe lądowe zwierzęta Europy.

Rozdział wprowadzający napisał Klaus Böhme, niemiecki dziennikarz i historyk, autor wielu artykułów o żubrach opublikowanych w prasie niemieckiej, który bardziej skoncentrował się na właśnie na niemieckiej perspektywie w historii MTOŻ. Dzięki temu możemy poznać szerszy kontekst ratowania żubrów od chwili powstania towarzystwa aż do roku 1946.

Pasjonaci historii znajdują w publikacji wiele materiałów archiwalnych, jednak świetny warsztat pisarski Wojciecha Sobocińskiego sprawia, że przygody żubrów „uciekających” przed wyginieciem zafascynują również tych, którzy za archiwaliami nie przepadają. W zakończeniu książki autor stawia sobie wiele pytań, na które na razie nie znalazł odpowiedzi. Intryguje go polska historia żubrów, do której niestety nie udało mu się w pełni dotrzeć. Zapowiada tym samym część drugą „Rogatych dusz”.

Na język angielski książkę przetłumaczyła prof. Wanda Olech, która jest też autorką projektu okładki ze zdjęciem Macieja Januszczaka, które w ekspresywny sposób nawiązuje do tytułu.

Dodajmy, że ta ważna i ciekawa publikacja powstała równoległe z książką Małgorzaty Bołbot, od wielu lat pełniącej funkcję sekretarza Księgi Rodowodowej Żubrów, pt. „Strażnicy żubrowych rodowodów”.